

Omer HAMZIĆ

Rahm. Dževadu Sarajliću - umjesto nekrologa

Iznenađna smrt otkinula ga je od gračaničke čaršije u ljepšem značenju te riječi, iz onog finog gradskog miljea koji nemaju druge gradske sredine u našoj okolici.

Na vijest da je "preselio", prva misao mi je bila: ode i posljednji pravi čaršilija ove naše Gračanice. Možda nisam u pravu, možda pretjerujem s tim atributima. Tek, ostala je duboka praznina u svima nama koji smo se s njim godinama družili, ostala je duboka praznina u čaršiji.

Bio je individualac, samosvojna ličnost, intelektualac, orator-polemikar, publicista i pomalo zanesenjak, čak i pjesnik, koji nije pisao, više je govorio, na svoj način bio je boem, na svoj način, za svoj račun i, uglavnom, na svoju štetu. Iz tog čovjeka stalno je izbijala neka tiha patnja i optimizam istovremeno, skrivao je u sebi neke protivječnosti, nešto što ga je progonilo. Da li je bježao u pogrešnom pravcu. Znao je da tuguje i da se veseli. Boem? Možda opet pretjerujem... Govorenje na ovaj način možda ne "paše" u ovakvim tekstovima.

Rođen je 1936. u Gračanici. Učitelj, zatim diplomirani pravnik, privrednik, potom sudija, advokat. Oženjen, mješovit brak (nije bitno), otac jednog djeteta...

Pričao mi je da pamti rat i Nezavisnu Državu Hrvatsku Ante Pavelića, da se njegov životni vijek proteže kroz nekakve četiri države. Puno država za tako malo godina...

Pripadao je generaciji učitelja zanesenjaka, gotovo fanatika, koji su prosvjećivali i podizali ovaj narod poslije Drugog svjetskog rata, koji su organizovali analfebetske tečajeve i elektrifikaciju kad su se mnogi naši ljudi ozbiljno čudili "kako električna struja može

ići kroz žicu koja nije šuplja", iskreno je vjerovao da će "Amerika i Engleska biti zemlja proleterska" i nikada nije krio te svoje mladalačke zablude.

Učiteljevao je u Vranovićima i još nekim gračaničkim selima i uvijek se ponosio svojom časnom misijom seoskog uče. Nekako u to vrijeme počeo se i sam školovati "uz rad", sanjajući svoju advokatsku kancelariju. Bio je na velikim socijalističkim omladinskim radnim akcijama, na nekim i komandovao. Rano je dospio u politiku, potom u privredu. "Igrao" je u onom timu koji je utemeljio gračaničku "Fortunu". Tu je proveo svoje najljepše godine.

Kao mlad novinar upoznao sam ga na jednoj burnoj sjednici Skupštine opštine Gračanica, 1972. ili 1973. godine. Tada je žestoko napao i osporio program izgradnje osnovnih škola na području opštine, po kojem su bošnjačko-muslimanska sela sjeverno od Gračanice po ko zna koji puta ostala "kratkim rukava", preciznije rečeno - morala su sačekati da se školski objekti prvo izgrade u svim selima "s onu stranu Spreče". U konstelaciji tadašnjih političkih odnosa na opštini i šire bio je to izuzetno hrabar potez koji ga je mogao "koštati glave". Nažalost, nije dobio podršku odbornika tadašnje Skupštine, ali je zato dobio žestoku kritiku "na komitetu". Njegovo principijelno zalaganje "pravovjerno" su okvalifikovali kao "istup sa nacionalnih pozicija", što je bio veliki grijeh. Da ga ne spasiše neki ugledni ljudi iz čaršije, letio bi "ko piriz" iz Partije, zatim s posla i ko zna...

Da li slučajno ili po nekoj kazni, nakon tog "incidenta" poslali su ga, kako je sam govorio, za direktora "hala i kanala", to jest na čelo lokalnog komunalnog preduzeća, koje je u to vrijeme i bukvalno bilo u... Za Dževada Sarajlića nastupilo je vrijeme velikih duševnih kriza i posrtanja, vrijeme razočarenja u neke mladalačke ideale, preispitivanja i razračunavanja sa samim sobom i sa okruženjem. Bježeći od sebe, izlaz je tražio na pogrešnoj strani,

rasterećenje za kafanskim stolom, ne primjećujući kako sve dublje i dublje intelektualno i fizički tone.

Mnogi prijatelji iskreno su željeli da mu pomognu, da ga vrate na normalan "glajz", da ne potone. Srećom, uspjeli su - jer to je bila i njegova želja. Dževad Sarajlić je, 1976. godine, već kao diplomirani pravnik s pravosudnim ispitom, postao prvi pravobranilac samoupravljanja u Gračanici. Bilo je to visoko rangirano mjesto u tadašnjoj opštinskoj administraciji, riječju, funkcija koja je svojevrsteno "pila puno vode.". Bilo je to vrijeme čuvenih reformi - amandmana i takozvane "ourizacije", odnosno primjene čuvenog ZUR-a (radničkog ustava), u koji je, izgleda, previše ozbiljno vjerovao, pa je zato relativno brzo morao "dobrovoljno" da ode i sa te funkcije. Nakon toga, više mu nije padalo na pamet da traži državnu službu. Napokon, ispunio mu se san - otvorio je advokaturu, svoj, kako je govorio čepenak, i kao advokat okončao svoj životni i radni vijek - iznenada, u pauzi između dva suđenja, u predahu, igrom sudbine, za kafanskim stolom.

Tokom svog čitavog života "za svoj račun i o svom trošku" interesovao se, a ponekad i bavio istraživanjem kulturne historije i tradicije bošnjačkog naroda, puno je čitao i, nažalost, malo pisao, godinama je bio aktivan član Kulturno-umjetničkog društva "Adem Alić" u Gračanici, nakon izgradnje Doma kulture, jedno vrijeme i njegov predsjednik. Pripadao je prvoj plejadi kadrova nekadašnjeg Narodnog univerziteta. Bio je intelektualac, za naše prilike kulturolog, na svoj način govornik i polemičar, oštar na jeziku - uvijek sa argumentima.

Želio je da napiše i opiše istorijat Narodne biblioteke u Gračanici, da "natenane uslika" likove nekih običnih ljudi iz "miljea" gračaničke čaršije, da svjedoči o refleksima velikih globalnih društvenih gibanja u našj maloj sredini. Nije mu se dalo.

Nakon političkih promjena u našoj zemlji, neposredno pred rat, na iznenađenje svojih prijatelja, postaje aktivan i uvažen džematlija džamije Ahmed-pašine i vjerovatno član nove vladajuće stranke, u koju se brzo razočarao, ali joj je ostao lojalan do kraja. Obnašao je dužnost predsjednika lokalnog "Preporoda" sa kojim nije imao sreće kao ni sa aktuelnom vladajućom strankom.

Tokom agresije i rata, u 1993. i 1994. godini, uspješno je rukovodio izdavanjem lokalne ratne novine "Biljeg vremena", od koje je nastojao stvoriti veliku novinu i velik posao. Nisu ga razumjeli oni koji su trebali da ga razumiju ili možda on njih nije mogao razumjeti. "Biljeg vremena" se nakon 22 ratna broja "sam ugasio" i ostao doista samo biljeg (tog) vremena - kao što je i Dževad Sarajlić, uistinu, tipičan izdanak svog vremena. U svakom slučaju, "Biljeg vremena" mu obezbjeđuje značajno mjesto u kulturnoj historiji ove čaršije.

I na kraju, "nešto sasvim lično": dra- go mi je što sam ga uspio nagovoriti da u "Gračaničkom glasniku" objavi svoj nekadašnji feljton o počecima gračaničkog obučarstva, iako nije bio sasvim zadovoljan sa tim tekstom, dra- go mi je što je tako dospio na spisak saradnika ovog časopisa, kojeg je svesrdno podržavao. Žao mi je što mu niko ne napisa i ne pročitao uobičajeni nekrolog na dženazi, 17.5.1998., ne samo zato što je kao čovjek ove čaršije to zaslužio, već i zato što je on sam, a više puta i sa mnom zajedno, toliko nekrologa drugim zaslužnim ljudima napisao.

Njemu, izgleda, nije imao ko ni da napiše, a ni da pročitao...Događa se to nama - ne prvi put, nažalost...

